

ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

Naše občinsko delo.

Nastopni govor mariborskega župana ob priliki njegove zaprisege v slavnostni seji občinskega sveta mariborskega dne 25. julija 1921.

Blagorodni gospod okrajni glavar! Za izražene želje in lepe besede vam prav lepa zahvala. Zamorem vam v svojem, kakor tudi v vseh navzočih občinskih svetovalcev imenu zagotoviti, da hočemo zastaviti svoje moči v dobrobiti občini.

Ker smo se posamezniki odločili, da posvetimo svoje moči interesom občine, smo — o tem sem prepričan, vsi imeli ta cilj pred očmi.

Da stojim danes jaz kot prvi župan jugoslovenskega mesta Maribor pred Vami, ne smatram za svoje, da stoje pred Vami ti-le gospodje odborniki, ne za njihove zasluge.

Tako je hotela ljudska volja in mi vsi smo se samo nji pokorili. Če smo stopili na svoja mesta. Prvič so se vršile volitve v občini po splošni, direktni, enaki in tajni volilni pravici in, akotudi nekoliko ovirano, je vendar prišla prava ljudska volja do veljave.

In zato moram še posebej pristaviti, da je vlada pravilno umevala pravice ljudske volje, ki je s tem, da je mojo izloitev za župana tega mesta potrčila, tej pravici dala svoje priznanje.

Prosim Vas, gospod okrajni glavar, da sporočite vladi za to mojo in našo zahvalo.

Občinsko upravo čakajo v bodoče velike in težke dolžnosti. Pred skoro decenijem je vsled vojske zastalo kolo. Čas pa je vendar šel naprej, ne stopnja, temveč skokoma. Ako hočemo s časom sporedno napredovati, potrebno je, da ne delamo ž njim sami v istem tempu svoje poti, ampak moramo med tem preteči tudi oni del poti, ki so ga zastali.

Ako bomo to tudi imeli, nam tega iz lastne sile vršiti ne bo mogoče, ker je delokrog občinske uprave omejen. Potrebno bode vladne pomoči. Prosim Vas, gospod okrajni glavar, da, ako sporočite svoji vladi, da smo voljni dela za napredek, da ji sporočite tudi našo prošnjo, naj nas pri tem stremjenju podpira, kajti šele potem bode tudi naše delo resnično lahko imelo zaželenih uspehov.

Gospodje občinski odborniki! Rekel sem že, da čakajo mene in Vas težke naloge. Tisoči mestnega prebivalstva gledajo ta trenutek v vas in pričakujejo od Vašega dela rešitve iz sedanjih težkih življenjskih prilik. Ako hočemo, da tem željam ustrezimo, moramo se dobro zavedati ciljev in potov.

Ljudstvo na splošnem ve, da mu je težko živeti in da je nekaj v starih časih bilo vse boljše, vse lepše. In v bajko starih dobrih časov so uprti njihovi pogledi. Kralj Matjaž naj bi prišel od nekod, pa naredil naj bi kako, da bi vse zopet bilo, kakor nekaj.

Tudi v političnem življenju jih je mnogo, ki mislijo tako. Govori se o vzpostavitvi in obnovi gospodarskega, političnega in kulturnega življenja. V vzpostavitvi preteklosti vidijo rešitev.

Ta pa je napačna. Prošlost je umrla in ne gre, da bi na grobove osnivali naše načrte. Tudi ako bi jo vzpostavili, bi videli, da bi se v njej ne dalo več srečno živeti — prinesla bi razočaranje.

V bodočnost moramo biti uprte naše oči! Tje v daljino bodočnost moramo postaviti svoj cilj. Mi sicer vemo, da ga bržkone ne bomo mogli doseči, toda ugledati moramo pot, da bomo brez velikih naporov mogli to storiti oni, ki pridejo za nami: kajti njim ne bo samo hoditi do našega cilja, temveč daleč preko njega jih je dolžna voditi njihova pot.

Tako bomo napredku ugledali pot in blagoslovljeno bode naše delo.

Občinska politika se, kakor vsaka druga, predvsem opira na gospodarstvo. In mnogi vidijo v občinskem gospodarstvu edino udejstvovanje občinskih zastopstev.

To samo pa ne zadostuje. Poleg materijelnih potreb ima človek tudi

Delavci! Delavke!

V nedeljo, dne 31. julija 1921 se vrši ob pol 10. uri dop. v Götzovi dvorani

VELIK SHOD

na kojem poročajo ss. ETBIN KRISTAN, R. GOLOUH in DR. KORUN o delu strankine delegacije v konstituenti.

Sodrug, polnoštevilno na shod!

kulturne potrebe in z. zadoščenjem enih naraščajo druge. To je potrebno upoštevati in tudi občinsko politiko usmeriti v več pravcev.

Predno pa si to ogledamo, pa spoznamo za potrebno, opozoriti na prvo in najvažnejšo našo dolžnost, da zastavimo vse sile, da se omejene avtonomne pravice našega mesta vzpostavijo s tem, da se vsi referati, ki so bili iz njenega delokroga prenešeni na tukajšnje okrajno glavarstvo, občini zopet vrnejo. Ako hočemo, da bosta v kraju, kjer skupno prebiva nad 30.000 ljudi, občinsko gospodarstvo in občinska uprava napredovala, treba jima je pustiti potrebnega razmaha. Tega pa ni, ne more biti, ako je občina v najvažnejših panogah odvisna od druge, njej enakovredne instance.

Tedaj pa si podrobno ogledimo potrebno delo v vseh smereh.

V ekonomsko - političnem pravcu bode pred vsem potrebno izvesti sanacijo vsled kritičnih vplivov preteklih let bolno občinsko gospodarstvo. Tega ne bode mogoče brez reforme občinskega davčnega sistema v času primernem smislu. In prav sedaj je prilika za to. V okviru nove ustave bode ustaviti v kratkem času nov občinski zakon, kakor tudi zakon o obsegu pravic in delokroga avtonomnih mest. Pri tem sestavljanju pa ne smemo ostati pasivni, četudi bo drugim v teh zadevah ostala zadnja beseda, potreba je, da z našo iniciativno posežemo vmes.

Ne smemo prezreti, da naše mesto ne bo imelo tistega prometnega pomena, kakor se je to v začetku mislilo. Glavna prometna žila iz srednje Evrope na jug je stara zgodovinska pot po Donavi in zna voditi tudi v srce naše države. Ako hočemo, da v svoji izolaciji Maribor ne postane brezpomembno obmejno mesto, potrebno mu je omogočiti, da si iz lastne sile ustvari potrebne pogoje za mogočen razvoj. Potrebno je pospešiti industrializacijo in elektrifikacijo mesta in okolice, ki imata vse predpogoje za to.

Da pa bode mogoče to smoteno in velikopotezno izvršiti, je predvsem potrebno, da se more gospodarski vpliv občine uveljaviti na kolikor mogoče obširnem teritoriju. Inkorporacija obmejnih krajev mesta, ki žive danes na račun mesta parasiško in mestno življenje, je eno najvažnejših in najbolj perečih vprašanj, kateremu bode moral posvetiti svojo pozornost.

Tudi v socialno - političnem pravcu se vam bo mogoče mnogo udejstvovati. Prvo in glavno vprašanje je stanovanjsko vprašanje. Občine imajo nalogo to vprašanje tudi rešiti. Z naredbami se danes stanovanjske bede ne da omiliti in prav nič nam ni pomagano, ako ene ljudi med drugim izstanovanj na ceste, da drugo spravimo s ceste v stanovanja. Izhodišče za rešitev tega vprašanja mora biti spoznanje, da danes privatniki, da celo stavbene zadruge niso v stanu graditi stavb, tudi ako se jim dovoli desetkratno povišanje najemnin. Tudi v tem slučaju hišna

renta ni aktivna in bo posameznik, ako hoče svoj kapital danes produktivno izrabiti, našel zato dovolj drugih boljših prilik. Privatnik ne more in ne sme — vprašanje bo morala rešiti splošnost: komunalne, oblastne, državne uprave. Naša dolžnost bode, razmišljati o tem.

Veliko se vam bo baviti z vprašanji ljudskega zdravstva. Na polju hišne, šolske in cestne higijene nas čaka mnogo dela. Da pa se bo to moglo uspešno rešiti, je potreba, da dobi občina zdravstveni referat za mesto zopet nazaj v svoj lastni delokrog.

Skrbno delo za delavstvo, za uboge, za otroke, starostna in bolniška preskrb so vprašanja, ki morajo biti stalna in dnevni red.

Na duri vam trka težko vprašanje brezposelnosti, ki ga je in bo postavila pred nas gospodarska kriza bodočih dni in preko katerega vi ne boste mogli iti.

Vprašanja o pobijanju draginje, pospeševanju produkcije po obrti in industriji, o ureditvi konzuma so vprašanja, ki se tičejo vseh slojev prebivalstva. V tem pogledu bode potrebno predvsem občinskim podjetjem posvetiti mnogo pozornosti.

Da pa bomo to mogli uspešno vršiti, je zopet potrebno, da dobi občina obrtni referat nazaj v svoj lastni delokrog.

V kulturno - političnem pravcu bode pred vsem posvetiti paznje našemu šolstvu. Šolam je potrebno omogočiti prehod v delovno šolo. Skrb za učila in samoučila s posebnim oziranjem na samotvornost učencev bode važen del našega dejstvanja. Opozoril sem vas že na šolsko higijeno. Posebno pozornost pa bo posvetiti nadaljevalnemu strokovnemu šolstvu, ki je z ozirom na obrtni in trgovski značaj mesta jako važno. Tudi vprašanje nove meščanske šole na desnem bregu Drave stoji pred nami.

Toda vsch teh vprašanj pa ne bomo mogli prav in uspešno rešiti, ako se mestni upravi ne povrne šolski referat, ki je bil prenešen na tukajšnje okrajno glavarstvo.

S šolo pa niso prosvetna vprašanja še izčrpana. Vprašanje občinske ljudske knjižnice, gledališko vprašanje, ljudske predstave in ljudski koncerti so vprašanja, s katerimi se nam bode v bodoče pečati.

Mnogo je tega, kar sem navedel, in mnogo je tega, kar bi vam še zamogel navesti.

Vsch teh vprašanj gotovo ne bo mogoče dokončno rešiti, ne snemo pa nobenega prezreti.

Ako bomo pri vsem dejanju in nehanju imeli vedno uprt pogled na zahteve bodočih dni, ako bomo vedno stali na višini socialnega čustvovanja in stvarnega umevanja časovnih potreb, tedaj ne bomo ovirali razvoja, in oni, ki pridejo za nami, bodo lahko zadovoljni z našim delom.

(Glede izvajanja, ki se programatičnega dela občinske politike ne tičejo.)

Tedenski pregled. Iz naše države.

Zedinjenje socialističnih strank. Razcep, ki je nastal v vrstah jugoslovenskega proletarijata bo v najbližji bodočnosti izravnal. Socialistične stranke Jugoslavije se bodo združile. V tej formi zedinjen bo proletarijat zopet v stanu voditi borbo za svoje pravice. Nastaja upanje, da bo rana, ki jo je prizadejala komunistična taktika našemu proletarijatu počasi celila. Socialisti pa gredo lahko zopet na vztrajno delo. Podobni znaki, ki se prikazujejo po vseh evropskih državah med socialističnimi strankami so veselo znamenje in porok, da se obnavlja internacionala.

Skupščina, ozir. parlament skliče vsled atentata na nju, Draškovića vlada na 30. t. m., da ji predloži neko uredbo proti komunistom, ko jo napravi še umrl Vesnič.

Pogreb ubitega ministra Draškovića se je vršil v nedeljo 24. julija na državne stroške v Beogradu z velikimi ceremonijami; krsto so nosili štirje ministri. Pogreba se je udeležil tudi princ Jurij (I).

Machiavellizem. Klerikalni gospodi okrog mariborskih glasil je najbolj sveta dolžnost obrekovanja in napodjeških laži. Ravnao se pač po izreku: Vsako sredstvo in dobro, če vodi do uspeha. Geslo, ki so ga obsodili celo posvetni vladarji je menda vendar postalo vodilno geslo klerikalizma. Gospoda misli: Udari pastirja in razkopile se bodo ovce! Če bi poznali razni Goljati, klerikalne stranke vsaj cerkveno zgodovino, potem bi lahko znali, da je cerkev in vera obstojala takrat, ko so preganjali papeže, pa ko so se rimski papeži pretepali med seboj za prestolonasledstvo rimske triare. Če danes trdi klerikalni člankar s svojimi lepimi izrazi iz klerikalno - žurnalističnega žargonu, stvari, ki jih noben človek, ki ima vsaj ped političnega občutja, ne more verjeti, potem mu moramo le povedati dejstvo, da bo laž bržkone razočarala klerikalno stranko samo. Ne strašimo se obrekovanja, ker smo prepričani, da je vse to obrekovanje posledica naraščajoče sile socializma, ki je edini strah klerikalizma. Socializem pa ima svoje korenine drugje. Tamkaj, kjer jih je imela vera v božanstva. Tja pa ne seže obrekovanje, da bi zadušilo senco. Lažite gospoda, lažite o Antonu Kristanu, lažite o S. Etbinu Kristanu, o tistem Etbinu, ki mu klerikalni voditelji niso dorasli niti duševno, najmanj pa v poštenosti. — Najboljši odgovor boste dobili od tiste socialistične mase, ki jo danes zaničuje, odgovor vam bodo volitve, ki bodo proletarijatu vedno in vedno sredstvo na pot v svobodo — proč od klerikalizma.

Lepe generalne konzule imamo. V New Yorku je radi šikaniranja jugoslovenskih državljanov - naseljenec ameriški predsednik Harding odzvel pravico izvrševanja konzularnih poslov SHS generalnemu konzulu Saviću. Če bi prišel Harding v Kraljevino SHS potem bi poveril tudi sestavo vlade, ki protežira take ljudi drugim možem. Naši državni zastopniki v tujini pa državo samo blamirajo. Spominjamo se našega švicarskega zastopnika, spominjamo se tihotapljenja iz Francoske v diplomatskih kovčkih umrlega Vesniča. Izda naj se zakon »o redu i radu« za naše zastopnike v tujini.

Natvni ljudje so naši avtonomisti. Zadržna »Enakost« je prinesla resolucijo mariborskih zaupnikov, v kateri se izrekajo zaupniki proti ustavi, proti centralizmu in proti frazerski avtonomiji, pač pa za samoupravo. »Avtonomiste brž napiše, da je to resolucijo predlagal posl. dr. Korun, to je nekako tako kot je morda to svojčas sedanj avtonomist general počenjal v stranki. Take vrste ljudje mislijo, da zaupniki ne znajo misliti. Zato jim moramo že povedati, da referent ni predlagal resolucije, pač pa zaupnik, ki je celo toliko briteh, da loči avtonomijo od samouprave, kakor se ločijo cestne fige in avtonomistična neumnost od besed pametnih ljudi. (V notici so rabljene besede iz avtonomističnega slovarja, ki so v rabi tudi v klerikalnem žargonu ljubljanskih klerikalnih listov.)

Regent se je zaročil na Francoskem z neko princezijo rodbine Bourbon. Obstaja upanje, da bomo dobili francosko kraljico.

Po svetu.

Na Koroškem (v Celovcu) je bil deželni predsednik izvoljen socialistni demokrat Florian Groeger. Socialistni demokrati imajo tudi tri deželne svetnike.

V Albaniji so se proti svoji vladi v Tiranu uprli severni Albanci, tkzv. Miriditi. Vršijo se krvavi boji. Jugoslovenske čete so zastražile našo državno mejo.

Kongres balgarskih socialistov je na svojem zborovanju dne 15. t. m. v Sofiji zavzel komunistično taktiko in obenem poslal jugoslovenskim in rumunskim socialistom spomenico za ustvarjenje »Zveze balkanskih socialistov«, katere cilj naj bi bil »balkanska federativna socialistična republika«.

Mirovna pogodba med antanto in Madžarsko je stopila dne 25. t. m. v veljavo (trianonska pogodba). Madžarska bo morala Zapadno Madžarsko odstopiti Avstriji, Jugoslaviji pa Madžarski pečujski trikot z mestom Pečuh (Pecz), kjer so bogati premogovniki, od katerih pa bo po pogodbi Jugoslavija dobivala premog.

Lakota in kolera v Rusiji je postala zadnji čas zelo nevarna obstoja komunistične vlade v Rusiji. Silna suša je povzročila v pokrajinah ob Volgi lakoto; tudi kuga se je pojavila. Lakota trpi 20 milijonov ljudi. Sovjetska vlada se obrača sedaj do Amerike in drugih držav in na proletarijat vsega sveta za pomoč. Buržoazija se na zlobno posmehuje in zahteva zato, da poмага gladujočim ljudem v Rusiji, da zopet uvede kapitalistično vladavino. Pač nesramno nastopanje proti gladujočim milijonom ljudi. V Nemčiji so začeli že organizirati obširno pomožno akcijo, tudi so začeli zbirati zbirati socialisti v Nemški Avstriji... Delavci zapuščajo obrate in beže. Mestno prebivalstvo beži na vse strani. Mesta so tabor gladujočih. Na trgih umirajo ljudje. Prebivalstvo na deželi si namesto žita melje lubje in živalske kosti. Živino prodajajo po slepi cen. Nemška naselbina v Saratovu je obdelala 70% zemlje, sedaj pa je vse uničeno. Za zimo preti najstrašnejša lakota. V vsaki vasi umrje po 60 ljudi na dan. Prebivalstvo beži na vse strani.

Grško turška vojna se nadaljuje. S početka so imeli Grki s svojo ofenzivo v Mali Aziji srečo, sedaj pa so se začeli pred napadi Turkov umikati in so izpraznili nekaj mest.

Tedenske novice.

Interpelacija za viničarje. Narodni poslanec sodrug dr. Milan Korun, je dne 22. t. m. v Beogradu interpeliral ministra za socialno politiko o zadevi viničarskega reda, ki ga je izdala pokrajinska vlada za Slovenijo, pa ga centralna vlada še sedaj neče odobriti. Interpelacija se glasi: Gospod ministri! Pred meseci že je predložila pokrajinska vlada za Slovenijo ministrstvu za socialno politiko osnutek novega viničarskega reda, ki vsebuje poleg določil minimalne mezd in drugih izboljšanj viničarjem tudi določila o bolniškem zavarovanju.

nju vinčarjev in njih svojcev. Ta osnutek, izdelan na zahtevo vinčarskih organizacij po poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani, je bil sprejet v sporazumu vseh strank strokovnih in kmetijskih organizacij in predvideva izboljšanje položaja za vinčarsko leto 1921. Kljub številnim urgencam težko prizadelega vinčarskega stanu in izredno bednega položaja, v katerem se nahaja ogromna večina prebivalstva vinorodnih krajev štajerskih, pa ni do danes nikakršne rešitve tega perečega vprašanja. Opozorjam g. ministra na to dejstvo, ki zna imeti nepreglednih posledic in vprašam: 1. Je li gospod minister pripravljen nemudoma predložiti ministrskemu svetu predloženi vinčarski red in naredbo o bolniškem osi-gurjanju vinčarjev, kočarjev, poslov in njih družin? 2. Namerava li gospod minister ukreniti vse potrebno, da se izvede poplajšanje minimalne mezde, ki jih predvideva novi vinčarski red z veljavnostjo od 1. januarja 1921? 3. Kaj namerava g. minister ukreniti, da se izvrši pomožna akcija v prid vinčarjem, katero so že svoječasno predlagali zastopniki socialističnega kluba? — Prosim pismenega odgovora.

Povišanje cen premoga. Trboveljska premogokopna družba je pri Deželni vladi izposlovala zopet novo povišanje cen premoga pri 100 kg za 7 K 25 v. Nesramno odiranje ubogega ljudstva po tej družbi presega že vse meje. Nasprotno pa je vedno pripravljena trgati ubogemu delavstvu za služek. Značilno je, da prodaja družba v SHS državi premog v Nemško Avstrijo ceneje, kot v državi SHS. — Te razmere so mogoče samo pri nas, kjer sede vladajoči gospodje v upravnih svetih raznih čifutskih (pristno narodnih) družb, kar se potem imenuje nacionalizacija industrije.

Stavke. V Ljubljani stavkajo mizarji, v Zagorju pa steklarski delavci. Naj noben delavec omenjenih strok ne potuje v te kraje.

Zglaševanje. Da dobijo komande vojnih okrogov potrebne podatke za sestavo občinskih registrov vseh vojni dolžnosti podvrženih obveznikov, odreja deželna vlada na podlagi člena 85. zakona o ustroju vojske, da se morajo zglašiti pri občini svojega bivališča vsi moški, ki so rojeni leta 1871 do vključno 1900. Umrle, pogrešane, izseljene in slične moške osebe teh letnikov morajo prijaviti njih družinski poglavarji (očetje, bratje, oziroma njih svojci, sorodniki.) Zglašiti se imajo: Rojstni letniki: 1900, 1899, 1898 dne 28., 29. 30. julija 1921. Rojstni letniki 1897, 1896, 1895 dne 1. 2. 3. avgusta 1921. Rojstni letniki 1894, 1893, 1892 dne 4. 5. 6. 8. avgusta 1921. Rojstni letniki 1891, 1890, 1889 dne 9. 10. 11. 12. avgusta 1921. Rojstni letniki 1888, 1887, 1886 dne 13. 16. 17. 18. avgusta 1921. Rojstni letniki 1885, 1884, 1883 dne 19. 20. 22. 23. avgusta 1921. Rojstni letniki 1882, 1881, 1880 dne 24. 25. 26. 27. avgusta 1921. Rojstni letniki 1879, 1878, 1877 dne 29. 30. 31. avgusta in 1. septembra 1921. Rojstni letniki 1876, 1875, 1874 dne 2. 3. 9. septembra 1921. Rojstni letniki 1873, 1872, 1871 dne 10. 12. 13. 14. septembra 1921. Inozemci vseh navedenih rojstnih letnikov, ki bivajo v Mariboru, in dokumentarno dokažejo tuje državljanstvo se imajo javiti dne 15. 16. 17. 19. 20.

in 21. septembra 1921. Vsak vojaški obveznik mora pri zglašitvi navesti sledeče podatke: a) Rojstno leto, ime, ime očetovo, priimek, poklic, domovno občino, stalno bivališče (kraj, ulica, hiš. števil. okrajno glavarstvo). b) Pri umrlih in pogrešanih dan smrti, oziroma pogrešanja. c) Pri živih, ki so služili vojske in sicer: 1) v kateri državi, 2) pri kateri vrsti orožja (pehota, konjenica, artilerija itd.), 3. število polka, 4. kako dolgo je služil, 5. kako službo je opravljal (kuhar, pri strojni, povozni ali poslušni kanonir), 6. zadnji čin (sarža), 7. ali je invalid. d) Pri onih, ki niso služili, vzrok, zakaj niso bili vojaški. Za potrdilo teh podatkov mora vsak zglašenec prinesiti sboj svojo vojaško izkaznico (tudi staro vojaško knjižico (oziroma druge vojaške listine, ki jih poseduje). Kdor nima nikakih dokumentov in mu tudi županstvo ne more uradno potrditi njegovih navedb, temu morajo tri zanesljive priče potrditi njegove podatke. Zglašiti se je vsak navedeni dan od 8 do 14 ure v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5-1. Kdor bi se pravčasno ne zglašil, bo brezpogojno kaznovan v smislu člena 85. zakona o ustroju vojske z globo 100 do 300 dinarjev, odnosno z zaplato do 30 dni. — Vladni komisar: Poljanec s. r.

Igračkanje moramo imenovati statistično delo v naši državi. Toliko popisovani menda nobena država ne rabi. Za vojaščino popisujejo neprestano. So ljudje, ki so se že desetkrat zglašili, brez upa, da jih sedaj ne bo nihče več nadlegoval. — Ljudje morajo z dela v uradi ali pa morajo porabiti prosti čas, tako da smemo računati vsako popisovanje na milijonske vsote. Prusijo hočemo posnemati — tisto gnusno militaristično Prusijo; o, da bi hoteli posnemati današnjo.

Iz krogov poštanih uslužbencev. Vse liberalne obljube poštanim uslužbencem pred volitvami in konstituantno in pred občinskimi volitvami o dinarski plači poštanih uslužbencev so se izkazale prav tako neresnične, kot obljube o dobri službeni praksi. Seve »državni uslužbenci« to je vse nekaj drugega, kakor pa: povišanje cen poštne, carin, tobaku in zvišanje davkov. V vseh teh slučajih je država naša dinarske postavke kot upravičene. Državnemu zgledu so sledili trgovci. Državni uslužbenec naj pa sledi morda poginjavajočemu psu za plotom. Sicer imamo pa poštne uslužbence tudi izborno »narodno« organizacijo, ki pomaga gotovim do zlatih ovratnikov. Počasi bo dani!

Kako je tisto s plebscitnimi znamkami? Takrat, ko je bila Koroška še pod našo upravo, so se izdelale plebscitne znamke v posebne svrhe. Javnost je zelo radovedna, kaj je s tistimi znamkami. Ljubljansko pošto ravnateljstvo napravi najboljšo, če zadevo s številkami razjasni, da zaveže hudobne jezike. Enkrat se je vprašanje nadelo, samo ravnateljstvo ga je prezrlo. Mi gotovo upamo...

Kapitalistična anarhija v Sloveniji. Znak najnovejšega brutalnega in nesramnega postopanja kapitalističnih mogotcev nam daje sledeči slučaj: V Celju (apnenica Pečovnik) so se vršila dne 15. t. m. pogajanja za de-

lavske plače. Na pogajanje je prišel neki g. Madert iz Ruš pri Mariboru kot zastopnik podjetja. Ta gospod se je pa izkazal popolnoma nesposobnega za vršitev njegove naloge: ne samo, da ne razume našega jezika, tudi ne razume delavskega položaja. Izkazal se je kot velik sovražnik organizacije in zaupnikov. Ta nemški nadutež se je držal zaupnika udariti v pisarni ter ga nadržati: »Marsch hinaus, hier bin ich der Herr!« Grozil je z ustavitvijo obrata itd. Strekovni tajnik s. Leskošek je napravil zapisnik, česa se je pa ta gospod ustrašil. Nato je poklical vse zaposlene delavce skupaj in držal z njimi nemški shod namesto povišanja plač. Delavci trpili ali boste spregledali kam pelle kapitalistična nenasitnost!

Maribor.

Prisega mariborskega župana se je vršila v ponedeljek, 25. julija ob 6. uri zvečer. Po prisegi je zavihrala na mariborskem magistratu rdeča zastava v pozdrav prvemu socialističnemu županu mesta Maribora.

Ta rdeča zastava! V ponedeljek takoj po prisegi mariborskega župana, ko se je izvesila rdeča zastava raz magistrat, jo je pred magistratom zbrano občinstvo navdušeno pozdravilo. Ko so se potem na trgu ustavili odborniki NSS je obč. odbornik NSS Dekleva napadel mimoidočega obč. odb. Žebota z besedami: »Sramota, Vi ste krivi, Žebot; sramota za klerikalce«. G. Žebot je pristopil, ga vprašal za cenjeno ime in mu jih hotel nekaj prisloniti na nesramno izzivanje, nakar se je hrabri NSS takoj zatkel pod okrilje »Narodnega doma«. Tako strašno je torej vplivala rdeča zastava na narodne socialiste, t. j. na tiste narodnjake, kojih družine doma dosledno italijančijo. Seve se vsi ti junaki v Jugoslaviji izbornu počutili, dati svoje narodne zavednosti niso upali prodajati — v Primorju. Kaj ne, hrabri piščanci, pod okriljem kokile? (Naknadno pa smo izvedeli, da je omenjeni NSS skupil gorko zausnico.)

Žrtev Drave. V soboto okoli 1. ure se je kopal v Dravi v bližini stare plavarne ključavničar južne železnice Henrik Strelcher. V vodi ga je prijel srčni krč, nakar je brez glasu v trenutku izginil pod vodo. Dva mlada plavca sta ga zaman iskala. V največji bližini navzoči odrasli kopalci pa so gledali prizor precej ravnodušno.

Nesreče pri kopanju v Dravi so zelo pogoste, da se večina koplje samo v ograjenih prostorih kopališč. Vsak teden se nekaj kopajočih, zlasti dece na steklenih črepinjah hudo obreže.

Iz policijske prakse. V Mariboru se je dogodil slučaj, da je neka žepna tatrica izmaknila neki g. L. okoli 4000 K denarja z denarnico vred v času, ko je na trgu nakupovala. Čez čas je g. L. spoznala tatrico na trgu. Skočila je za njo in zahtevala ime. V bližino je prišel neki detektiv, ki je pa malomarno izjavil, da mu to ne gre nič mar. Šele po ostrih nastopih in ogorčenih zahtevah je omenjeni policijski organ izvršil svojo dolžnost. Zalšati pa tatrice ni hotel nihče izmed policistov, marveč šele sam policijski svetnik dr. Senekovič, ki je g. L. tudi vprašal, če ona zahteva, da se tatrica kaznuje; slednja je izjavila, da hoče imeti le svoje ukradene predmete, oz. denar nazaj. Tatrica je to izročila in svobodna odšla. — Pripomniti je treba, da je bila to žena službujočega detektiva. Od kdaj pa privatne stranke odločajo o kaznovanju pri policiji, nam še ni znano, ker smo bili vedno mnenja, da imamo zato zakone, ki veljajo celo za detektive in vse visoke in nizke policajce. Slučaj pa velja zapomniti.

Policija nam je poslala popravek radi naše novice iz pašalika mariborske policije. Pravi, da so ženske klicale policijo. Policaja sta enega aretirala, ker je hotel »dejanjski stan ugotovljajočemu redarju intervencijo preprečevati« (uradno!). Priveden je bil s silo v pisarno, vendar ne za uho. Tudi salmijak mu ni dal pod nos. — Skoro moramo verjeti, da aretiranec ni vedel, kje so njegova ušesa, ki naj bi bila po opisu policije neke na suknjiču. Pri vsem tem je čudno to, da se pritožbe o policiji množijo, popravki pa, ki nam jih policijski komisariat pošilja, vedno veliko povedo, pa nič gotovega.

Cirilica in samo cirilica. Pri komandi mesta Maribora ne zna nihče slovenščine. Vsi razglasi se izdajajo samo v srbohrvaščini. Tendence narodnega zedinjenja prihaja tako bolj do veljave. — Ministrstvo za notranja dela ima pečatnik samo v cirilici. Opozorjamo naše poslance, da vprašajo pri vladi, če ni morda v ustavi slovenščina predvidena kot uradni jezik in pa, če imajo na srbskih postajah napise tudi v latinici!

Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom I. levo, izposoja ob četrtkih od pol 19 do 20 ure in ob nedeljah od pol 10 do pol 11, ure vsakomur knjige, zabavne in poučne vsebine. Knjižnica je sedaj popolnoma na novo urejena in ima nad 3000 slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških in ruskih knjig. Izposojnina od knjige za 14 dni znaša samo 1 K, vstopnina pa 4 K. Vrh tega mora izposojalec pri vstopu založiti 10 K varščine, ki se mu pri izstopu vrne.

Dopisi.

Prevalje. Izobraževalno društvo »Svoboda« je priredila dne 24. julija 1921 igro »Zvestoba« v treh dejanjih. Dvorana je bila kljub veliki vročini skoro napolnjena. Igralci in igralki so izpolnili vsi brez izjeme svoje vloge izvrstno, prav posebno pa Ivan in tovarnar. Želim in upam, da se bo

začelo kulturno delo vzanaprej zmirom bolj razvijati, kajti jih je veliko, ki hrepenijo željno po izobrazbi in je iščejo. Le pogum in dobro voljo! — Udeležence.

Izpod Maribora. Po dolgem času smo vendar dočakali, da smo potom volitev izrekli sodbo nad našo od klerikalnih mogotcev zavoženo občinsko upravo. Kako krivično da se je postopalo je jasen dokaz, da so ljudje, ki so do sedaj volili celih 9 let po svoje občinske posle pri volitvah dobili komaj eno četrtino vseh glasov. Najzvestejši njih pristajali obrnili so jim hrbet in le hinavski močni agitaciji in verski zaslepljenosti se imajo zahvaliti, da so sploh prišli v pošto. Pa saj ni čuda. Ljudstvo je spoznalo njih hinavsko demagogijo, kajti ljubezen do bližnjega so pogostoma tudi priporočali z batinanom in mirne ljudi, oz. njih politične nasprotnike skušali uničiti na vsak način. Tako jim je bila zelo napoti gostilna Kresnik, katere gospodar je njih politični nasprotnik sicer že dolgo pod zemljo, vendar se boje njegovega duha, in kljub temu, da se tam ne prekorači ura s poplavanjem, je zelo nevarna in treba je, da se odstrani, kjer pa seveda ni bilo sreče. Nasprotno pa lahko gostilne, kjer se shajajo vsi lahkoživci črnosuknji podrepniki na čelu jim prejšnji župan in gerent, točijo čez določeni čas, kjer se po alkoholu razburjena kri ohladi s pretepom in prepri. Če drug drugega malo trdnje objame, to nič ne de; saj zato je občinski predstojnik, da tem primerno izpričevalo, kakor se je dalo enemu, ki se je na železnici pregrešil zoper sedmo božjo zapoved, misleč, da bo vendar kaj pomagalo. Torej ne dovolj, da je gospod kaplan letal okrog in iskal volivce, tudi tega prisvojitelja tujega blaga so si najeli za berčija; in ta je letal od hiše do hiše, da se vjame kako omahljivo dušico in jo privede na pot večnosti v prvo skrinjico. Ko bi se vršile volitve v nedeljo, da bi se lahko delavstvo udeležilo volitev, pa bi piti teh pet odbornikov ne imeli, kakor tudi samostojni, med katerimi se nahaja še nekaj treznih in dober mislečih ljudi, dasiravno je stranka zot taka vredna svojega imena. Socialistična stranka, ki je izšla iz volitev kot najmočnejša, lahko zasigura, da bo gledala, da se korupcija, ki je vladala doslej, gotovo odpravi, in da bo kot stranka pravice in resnice, stranka revnih in zatiranih, delala le v prid in blagor občanov. Vsako krivično delo pa bo pravčasno odkrila in preprečila. — Vsem volilec socialistične žandlatne liste pa najtoplejšo zalvalo za »24« upanje.

Velika zaloga! Cenik zastoj! Trgovina z pohištvo **Karl Preis, Maribor** Stolni trg (Domplatz) Najboljša in najcenejša prilžnost za nakup **== pohištva ==** za delavce in železničarje. Solidna postrežba! Nizke cene!

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

== Obrtna naznanila! ==

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

KROJAČI
Prva produktivna zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta št. 5
priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

ČEVLJARJI
I. mariborska produktivna zadruga čevljarjskih izdelkov
Maribor, Orožnova ulica št. 4.

PEKARNE
Prva mariborska delavska pekarna
== v Mariboru. ==
SPEDICIJA
F. & A. UHER
spedicija in carinsko posredovanje
Maribor, Slovenska ulica št. 8.
Telefon 344.

GOSTILNE, OBEDOVALNICE
== Gostilna ==
„LJUDSKI DOM“
Maribor, Ruška cesta 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

Tiskovine
raznih vrst
izdeluje po nizkih cenah
„Ljudska tiskarna“
== Maribor. ==

TRGOVINE
! Trgovina z železom!
Fr. Frangesch-u nasled.
Rupert Jeglitsch
== Maribor ==
Gospodsk ulica št. 11.
Telefon št. 1.

== Otvoritev trgovine. ==

Naznanjam, da sem otvoril trgovino
v Ljubljani VII., Šiška, Seidlova hiša,
ter postrežem vsakomur po priznani najnižjih cenah.
Priporočam se za obilen obisk
Ivan Kos.

Elektrotehnični obratovodja
z večletno prakso se laško sprejme. Ponudbe s prepisi spriceval in položenih skušnjah, z navedbo plače (prosto stanovanje, gorivo in razsvetljava) na:
Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanimost.
Naročajte „NAPREJ“

Občinski tajnik
se sprejme takoj
v Rušah blizu Maribora.
Plača dobra. Le prvovrstna moč z večletno prakso se bode upoštevala. Oglasiti se je do 15. t. l. pri obč. uradu.
Župan: Dragotin Lingelj.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle
- - pod najugodnejšimi pogoji. - -